

A TANÁCS AJÁNLÁSA**(2016. július 12.)****Belgium 2016. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2016. évi stabilitási programját**

(2016/C 299/09)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Bizottság 2015. november 26-án elfogadta az éves növekedési jelentést, és ezzel elindult a gazdaságpolitikai koordináció 2016. évi európai szemesztere. Az éves növekedési jelentés prioritásait az Európai Tanács 2016. március 17–18-án elfogadta. 2015. november 26-án a Bizottság az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁾ alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést, amelyben Belgiumot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra irányuló ajánlást is. Az ajánlást az Európai Tanács 2016. február 18–19-én jóváhagyta, majd a Tanács 2016. március 8-án elfogadta ⁽³⁾. Mivel Belgium pénzneme az euro, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összefonódására, Belgiumnak gondoskodnia kell az ajánlás teljes körű és megfelelő időben történő végrehajtásáról.
- (2) A Belgiumra vonatkozó 2016. évi országjelentést 2016. február 26-án tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2015. július 14-én elfogadott országspecifikus ajánlások kapcsán Belgium által elért eredményeket, és az országjelentés magában foglalta az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti részletes vizsgálatot is. A Bizottság 2016. március 8-án bemutatta a részletes vizsgálat eredményeit. Elemzése alapján a Bizottság arra

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011. november 16-i 1176/2011/EU rendelete a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

⁽³⁾ HL C 96., 2016.3.11., 1. o.

a következtetésre jutott, hogy Belgiumban nem áll fenn makrogazdasági egyensúlyhiány. Az állami szektor magas adósságállományával társuló gyenge külső teljesítmény kockázatot jelenthet a jövőben. Mindazonáltal a legújabb fejlemények a versenyképesség javulására utalnak. A korrekciós intézkedések – a bérnövekedés mérséklése és a társadalombiztosítási költségek csökkentése – lelassították a munkaerőköltségek növekedését. Az államadósság nem csökken ugyan, de a rövid távú kockázatok visszafogottak tűnnek.

- (3) Belgium 2016. április 29-én benyújtotta 2016. évi nemzeti reformprogramját és 2016. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (4) A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapok programozása figyelembe veszi a vonatkozó országspecifikus ajánlásokat. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ 23. cikke szerint, amennyiben szükséges a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében, a Bizottság kérheti egy tagállamtól partnerségi megállapodása és releváns programjai felülvizsgálatát és azokhoz módosítások javaslatát. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok eredményességét és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná ezt a rendelkezést.
- (5) A 2016. évi stabilitási program jelzi, hogy a menekültek 2015. évi és 2016. évi rendkívüli beáramlása és a 2016. évi rendkívüli biztonsági intézkedések jelentős költségvetési vonzattal járnak, és megfelelő módon igazolja ezen költségvetési többletterhek mértékét és jellegét. A bizottsági értékelés szerint 2015-ben a menekültekre fordított, figyelembe vehető többletkiadás a GDP 0,03 %-át tette ki, 2016-ban pedig ezen felül a menekültekhez kapcsolódó kiadások terén a GDP 0,17 %-ára, a biztonsági intézkedések terén pedig a GDP 0,12 %-ára becsülhető a költségvetési vonzat. E többletkiadások figyelembevételét az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkének (3) bekezdésében meghatározott rendelkezések lehetővé teszik, tekintettel arra, hogy a menekültek beáramlása, valamint a terrorveszély kivételes esemény, amelynek hatása a belga államháztartásra jelentős, a középtávú költségvetési célhoz vezető korrekciós pályától való ideiglenes eltérés engedélyezése pedig nem veszélyezteti a fenntarthatóságot. A középtávú költségvetési célhoz vezető előírt 2015. évi kiigazítás tehát a menekültekkel kapcsolatos többletköltségek figyelembevétele érdekében csökkent. 2016 tekintetében figyelembe vehető összegekre is kiterjedő végső értékelés a belgumi hatóságok által benyújtott tényleges adatok alapján, 2017 tavaszán készül majd el.
- (6) Belgium jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenció ágához és az átmeneti adósságszabály hatálya alá tartozik. A Bizottság 2016. május 18-án az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki, mivel Belgium 2015-ben nem közelített kellő mértékben az adósságszabálynak való megfeleléshez. Az elemzés megállapítása szerint az adósságkritériumnak való megfelelés teljesítettnek tekinthető. A kormány a 2016. évi stabilitási program szerint az államháztartási egyenleget fokozatosan, a 2015-ben a GDP 2,6 %-át kitevő hiányról 2019-re a GDP -0,2 %-ára tervezi javítani. A módosított középtávú költségvetési cél – azaz a strukturális értelemben kiegyensúlyozott költségvetési pozíció – elérésére várhatóan 2018-ban kerül sor. Ugyanakkor az újraszámított strukturális egyenleg⁽²⁾ 2018-ra továbbra is a GDP 0,4 %-ának megfelelő strukturális hiányt mutat. A stabilitási program alapján a GDP-arányos államadósság a várakozások szerint 2016-ban 106,2 %-on tetőzik, majd ezt követően 2019-re 99,6 %-ra csökken. A költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. A 2017-től tervezett hiánycélok eléréséhez szükséges intézkedések azonban nem kellőképpen meghatározottak. A Bizottság 2016. tavaszi előrejelzése alapján fennáll a kockázata annak, hogy a javasolt kiigazítástól jelentős eltérés mutatkozik 2016-ban, valamint változatlan politikát feltételezve 2016–17-ben együttesen nagy. Amennyiben a menekültek rendkívüli mértékű beáramlásának és a rendkívüli biztonsági intézkedéseknek a költségvetési hatását kizárjuk az értékelésből, a 2016. évi előre jelzett eltérés már nem jelentős. Belgium az előrejelzés szerint 2016-ban nem fog eleget tenni az átmeneti adósságszabálynak, továbbá az átmeneti időszak végét követően, azaz 2017-ben nem fog megfelelni az adósságcsökkentési referenciaértéknek. A stabilitási program értékelése alapján és a Bizottság 2016. tavaszi előrejelzésének figyelembevételével a Tanács véleménye szerint fennáll a kockázata annak, hogy Belgium nem fog megfelelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Következésképp 2016-ban és 2017-ben további intézkedésekre lesz szükség a megfelelés biztosítása érdekében.
- (7) A magas állami adósságállományhoz gyenge export- és versenyképességi teljesítmény társul. A külső teljesítmény 2000 óta romlik, amint azt a világgpiaci részesedés csökkenése mutatja, és súlyosbítja az, hogy az export főként

(1) Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

(2) A Bizottság által a stabilitási programban szereplő információk alapján, a közös módszertan szerint újraszámított strukturális egyenleg.

kevésbé dinamikus piacok felé irányul. Jóllehet a piaci részesedések terén tapasztalható negatív tendencia az elmúlt években megtorpant, a felhalmozott veszteség továbbra is jelentős. Az árversenynek jobban kitett piaci szegmensekre való szakosodás szintén gátolja az ország exportkapacitását. Ezt különösen nehéz összeegyeztetni az ország magas munkaerőköltségeivel. Az alacsony termelékenységnövekedés és mindenképp a gyors bérnövekedés eredményeképpen egészen a közelmúltig gyorsan emelkedett a fajlagos munkaköltség. A bérnövekedés a bérmegállapítási rendszer bizonyos jellemzőinek tudható be. Egyrészt, a reálbér-növekedés határát többször is túl magasan állapították meg. Másrészt az infláció ismétlődően meghaladta a várakozásokat és a szomszédos országok inflációját. A Belgium és a szomszédos országok maginflációs rátájában mutatkozó strukturális különbség oka főként a nagyobb árnyövekedés a szolgáltatások esetében, valamint a kiskereskedelmi piac optimálistól elmaradó működése. Ez az infláció az automatikus bérindexálás általános gyakorlata révén bérnövekedésben csapódott le. Ezek a tényezők együttesen aláásták a nagymértékben koordinált bérmegállapítási rendszer hatékonyságát. A versenyképesség csökkenésének és annak az exportteljesítményre és a foglalkoztatásra gyakorolt negatív hatásának visszafogása érdekében a belga hatóságok az elmúlt években beavatkoztak a bérmegállapítás folyamatába. Bérnövekedést mérséklő intézkedéseket vezettek be, többek között a reálbér-növekedés korlátozását és a bérindexálási rendszerek felfüggesztését. Emellett folyamatban van a társadalombiztosítási hozzájárulások csökkentésének jogszabályban való rögzítése. Ugyanakkor a kiigazítás tartósságának biztosítása érdekében szükség van a bérmegállapítás keretének strukturális reformjára, az elmúlt évek tanácsi ajánlásaival összhangban. Jóllehet a kormányának szándékában áll felülvizsgálni a foglalkoztatás előmozdításáról és a versenyképesség megőrzéséről szóló 1996. évi törvényt, amely alapján a szociális partnerek két évente megállapítják a bérnormát, eddig azonban kevés előrehaladás történt. A bérek és a termelékenység közötti formálisabb kapcsolat biztosítása segítené megszilárdítani a közelmúltban elért eredményeket és megelőzni a múltbéli problémák visszatérését.

- (8) Történt némi előrelépés a munkaerőpiac általános működése terén. Az adóék csökkentésére és a munkanélküli-járadék rendszerének módosítására irányuló intézkedésekkel megerősítették a munkavállalás ösztönzőit. Mindazonáltal az egyes népességcsoportok közötti számottevő foglalkoztatási különbségek továbbra is a munkaerő krónikus kihasználatlanságát eredményezik, különösen az alacsony képzettségűek, a fiatalok, az idősebbek és a migráns háttérrel rendelkezők körében. Ezen túlmenően a munkaerő-piaci belépéskor vagy újbóli belépéskor alkalmazott marginális adókulcsok inaktivitáshoz vezetnek és adócsapdát teremtenek a második keresők és az olyan sajátos háztartás-típusok számára, mint az egyedülállók és egyedülálló szülők. Fontos ezért az inaktivitásból vagy munkanélküliségből a foglalkoztatás felé való elmozdulás ösztönzésére irányuló szakpolitikák finomhangolása és végrehajtása. A társadalmi-gazdasági háttérhez kapcsolódó oktatási egyenlőtlenségek a legmagasabbak közt vannak az Unióban, és a gyenge oktatási mutatók részben magyarázzák a migráns háttérűek körében megfigyelhető gyenge munkaerő-piaci teljesítményt. A jelenleg bevezetés alatt álló oktatási reformok különösen a korai iskolaelhagyás kezelésére, valamint a kisgyermekkorú gondozás és nevelés javítására irányulnak. Az érintett hatóságok emellett a szakképzési rendszer minőségét és relevanciáját is javítani kívánják. Ezek a reformok elősegíthetik a tudásintenzív és egyre inkább szolgáltatásközpontú gazdaságra való zökkenőmentesebb átállást, és enyhíthetik bizonyos foglalkozások esetében a készségkereslet és -kínálat közötti eltérést és a tartós munkaerőhiányt. Ezen túlmenően az idősebb munkavállalók nagyon alacsony aktivitási és foglalkoztatási rátája a tevékeny időskort ösztönző, és az idősebb munkavállalók iránti munkaerő-piaci keresletet támogató szakpolitikát kíván meg. Végül indokoltak lehetnek a munkavállalást megkönnyítő kiegészítő adóügyi intézkedések.
- (9) A külső versenyképesség nem költségalapú dimenziója terén továbbra is jelentős javulás lenne elérhető. A jelenlegi jóléti szintek megőrzése és fokozása érdekében nagyobb hangsúlyt kell fektetni a termelékenység növelésére és a tudásalapú tőkébe való befektetésre. Ennek érdekében tartósan el kell mozdulni az értékláncon belül a magasabb pozícióban lévő termékek és az azokhoz kapcsolódó szolgáltatások felé, ehhez pedig jobb teljesítményt kell nyújtani az innováció és a K+F eredményeinek hasznosítása terén. Kiváló minőségű állami kutatási rendszerre Belgiumban viszonylag kevés a gyorsan növekvő vállalkozás az innovatív ágazatokban. Ezen túlmenően az üzleti klímát rontják az adminisztratív és a szabályozásból eredő terhek, amelyek gátolják vállalkozások létesítését és bővítését. A részesedésre vonatkozó követelmények és a szavazati jogokra, a jogi formára és a több ágazatot átfogó tevékenységekre vonatkozó korlátozások visszafogják az üzleti szolgáltatások piaci dinamizmusát. A kiskereskedelmi ágazatban ugyanilyen hatással vannak a működésre vonatkozó korlátozások, és az arra vonatkozó korlátozások, hogy a kiskereskedők hol létesíthetnek telephelyet. Hiányosságok mutatkoznak továbbá az igazságszolgáltatási rendszer hatékonysága terén, mivel igen alacsony az információs és kommunikációs technológiák elterjedtsége. Ezek a tényezők együtt jelentős akadályt állítanak a magánszféra beruházásai elé. Az elvártól elmaradó infrastruktúra és a tartósan fennálló szűk keresztmetszetek szintén aláássák a termelékenység növekedését és a beruházásokat. A közlekedési hálózat terén a legsúlyosabb a beruházási hiány. Belgium földrajzi helyzete, amelyhez nemzetközi szervezetek jelenléte társul, lehetővé tette az ország számára, hogy odavonzzon számos elosztóközpontot, logisztikai bázist és különböző vállalatok nemzetközi központját. Ugyanakkor egyre nagyobb problémát jelent a csúcsidőbeli forgalmi torlódás, amely kevésbé vonzóvá teszi az országot a külföldi befektetők számára, és jelentős gazdasági és környezeti költségekkel jár. Belgium várhatóan elmarad a üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó 2020-as céljától is, és súlyos légszennyezési problémákkal küzd. Mivel igen magas a gazdasági tevékenység koncentrációja a főváros körül és a kikötők környékén, a légsűrűtöbb feladat az alapvető vasúti és közúti infrastruktúra fejlesztése, és a fő gazdasági központok közötti hiányzó kapcsolatok megteremtése. Ugyanakkor fontos kezelni a csúcsidőbeli

torlódást: javítani kell a tömegközlekedési szolgáltatásokat, optimalizálni kell a forgalomirányítást, valamint meg kell szüntetni a piac torzulásait és az olyan káros adóügyi ösztönzőket, mint például a céges autók kedvezményes adója.

- (10) Egy másik kihívás a belföldi villamosenergia-termelés megfelelősége és általánosságban az energiaellátás biztonsága. A több nukleáris létesítményben tapasztalt, előre nem tervezett üzemszünet aggályokat vetett fel annak kapcsán, hogy miként biztosítható az egyensúly a villamosenergia-kereslet és -kínálat között, az atomenergia-ról való átállás többször is módosított ütemterve pedig olyan környezetet teremtett, amely nem kedvez a hosszú távú befektetési döntéseknek. Ezt tükrözi a nagyobb mértékű import és az energiaellátás egyre inkább veszélyben lévő biztonsága. Noha a rövid távú ellátási kockázatok csökkentek, a hosszabb távú beruházási igények még mindig számottevőek. A jelentős új belföldi termelési kapacitás és az összeköttetések mellett intelligens energiahálózatokra van szükség a keresletoldali szabályozás kialakítása érdekében. Az energiaágazatbeli nagy projektek jelentős átfutási ideje és az elkövetkező évtizedben a helyettesítő kapacitás iránti megnövekedett igény miatt gyors intézkedésre van szükség, különösen az alkalmas jogi keret formájában, amely elősegíti a termelőkapacitás növelését.
- (11) Belgium tett némi előrelépést az adórendszer megreformálásában, főként az adóknak a munkáról az egyéb adóalapokra történő áthelyezésével, ami fokozatosan csökkenti a munka adóékét. A személyi jövedelem adóztatásának és a munkáltatók társadalombiztosítási költségeinek csökkentése szintén hozzájárul a rés szűkítéséhez. Ettől függetlenül az adórendszer továbbra is összetett, amelyben a különös mentességek, levonások és csökkentett adókulcsok erodálják az adóalapokat. Ezek némelyike bevételkieséssel, gazdasági torzulásokkal és számottevő adminisztratív teherrel jár. Emellett az adórendszer átalakítása költségvetési szempontból nem tűnik semlegesnek. Az adórendszer kialakítása terén továbbra is jelentős javulás lenne elérhető az adóalapok további szélesítésével, ami alacsonyabb adókulcsokat tenne lehetővé, és kevesebb lenne a torzulás. A szennyezéshez, a torlódásokhoz és az üvegházhatásúgáz-kibocsátáshoz hozzájáruló vállalati autók és üzemanyagkártyák jelenlegi kedvező adóügyi megítélése miatt jelentős potenciál rejlik a „zöld” adóreformban.
- (12) Az elmúlt években Belgium jelentős előrelépést tett nyugdíjrendszerének reformja terén. A nyugdíjkorhatár emeléséről, a korhatár előtti nyugdíj feltételeiről és a hozzátartozói nyugdíjról szóló, 2015. augusztus 10-i törvény új alsó korhatárt és kötelező szolgálati időt vezet be a rendes nyugdíjak esetében. Mindazonáltal még az újabb reformokat követően is jelentős marad a nyugdíjkiadások előre jelzett növekedése. A nyugdíjkorhatárnak a várható élettartamhoz való automatikus hozzáigazítása, ahogyan azt korábban javasoltuk, csökkentené a közép- és hosszú távú fenntarthatósági kockázatokat. E tekintetben a kormány bejelentette, hogy egy kreditalapú nyugdíjrendszert tervez bevezetni, amely a demográfiai változásokat figyelembe vevő automatikus kiigazítási mechanizmust tenne lehetővé. Ezeket a kérdéseket továbbra is szoros figyelemmel kísérjük az európai szemeszter keretében.
- (13) Az európai szemeszter keretében a Bizottság átfogó elemzést készített Belgium gazdaságpolitikájáról, és azt a 2016. évi országjelentésben közzétette. A Bizottság értékelte továbbá a stabilitási programot és a nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Belgiumnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Mivel az Európai Unió átfogó gazdasági kormányzásának erősítése érdekében a jövőbeli nemzeti döntések során az uniós szempontokra is tekintettel kell lenni, a Bizottság nemcsak azt vette figyelembe, hogy az intézkedések milyen jelentőséggel bírnak a fenntartható belga költségvetési és társadalmi-gazdasági politika szempontjából, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak. Az európai szemeszter keretében tett ajánlásokat az alábbi 1–3. ajánlás tükrözi.
- (14) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta a stabilitási programot. Véleményét ⁽¹⁾ mindenekelőtt az 1. ajánlásban foglaltak tükrözik.

⁽¹⁾ Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

AJÁNLJA, hogy Belgium 2016–2017-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. A középtávú költségvetési cél elérése érdekében 2016-ban és 2017-ben hajtson végre a GDP legalább 0,6 %-ának megfelelő mértékű éves költségvetési kiigazítást. A rendkívüli bevételeket használja fel az államháztartás adósságának csökkentésére. Fogadjon el érvényesíthető megállapodást arról, hogy a költségvetési célok megvalósítása hogyan oszoljon meg a kormányzat egyes szintjei közötti. Egyszerűsítse az adórendszert és szüntesse meg a torzító hatású adókiadásokat.
2. A szociális partnerekkel konzultálva hajtsa végre a foglalkoztatás előmozdításáról és versenyképesség megőrzéséről szóló 1996. évi törvény tervezett felülvizsgálatát. Gondoskodjon arról, hogy a bérek a termelékenységnek megfelelően alakulhassanak. Biztosítsa a munkaerő-piaci aktivizálási politikák hatékonyságát. Lépjen előre az oktatási és szakképzési reformok terén, és nyújtson képzési támogatást a hátrányos helyzetű csoportoknak, különösen a migráns háttérű személyeknek.
3. Növelje az innovációs kapacitást, mindenekelőtt a tudásalapú tőkébe való befektetés előmozdításával. Fokozza a versenyt az üzleti szolgáltatások ágazatában és a kiskereskedelmi ágazatban az indokolatlan operatív és letelepedési korlátozások megszüntetésével. Kezelje a közlekedési infrastruktúrába és az energiatermelő kapacitásokba való beruházások hiányát.

Kelt Brüsszelben, 2016. július 12-én.

a Tanács részéről
az elnök
P. KAŽIMÍR